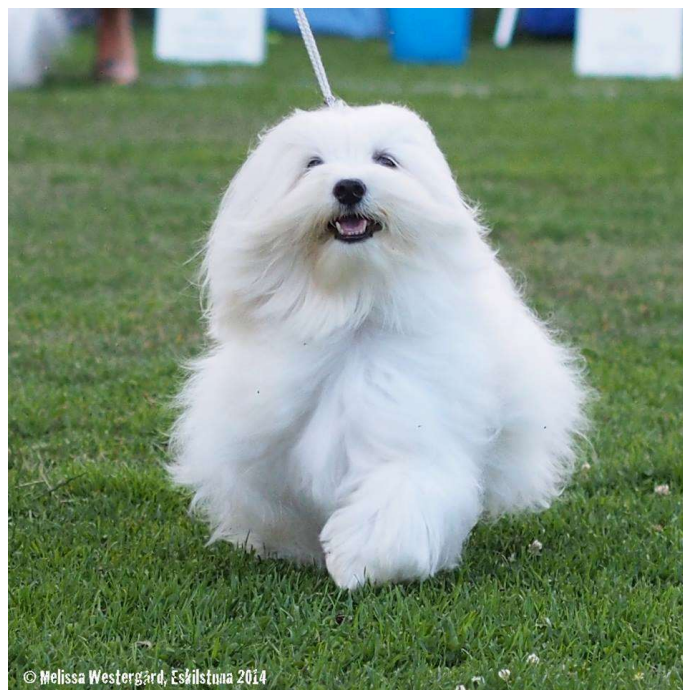

Rasspecifik avelsstrategi RAS för

Bichon Havanais

2020

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	4
Övergripande avelsmål för rasen	5
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	6
Nulägesbeskrivning.....	6
Populationsstorlek, registreringsiffror.....	6
Genomsnittlig kullstorlek	6
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	7
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barnbarn	7
Import av Bichon havanais från andra länder	8
Mål.....	8
Strategier	8
Hälsa	9
Nulägesbeskrivning.....	9
Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen	9
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik	10
Förekomst av reproduktionsproblem	11
Mål.....	11
Strategier	11
Mentalitet och bruksegenskaper	12
Nulägesbeskrivning.....	12
BPH, medelvärde	13
Mål.....	13
Strategi.....	13
Exteriör	14
Nulägesbeskrivning.....	14

Exteriörbedömning.....	14
Mål.....	15
Strategi.....	15
Summering.....	16
Källhänvisningar.....	16

Inledning

Denna avelspolicy syftar till att behålla friskheten i rasen samt att belysa vikten av avel mot den av rasstandardens fastställda utseende och typ.

Den gäller alla uppfödare och hanhundsägare som lånar ut sin/sina hanar till avel, även de som inte är medlemmar i rasklubben.

Uppfödare och hanhundsägare förväntas följa de lagar och förordningar som rör avelsarbete såsom:

- Europarådets konvention till skydd för sällskapsdjur
- Djurskyddslagen med regler och förordningar
- SKK:s grundregler
- SKK:s avelspolicy
- SDHK:s avelspolicy
- Rasklubbens RAS-dokument med dess specifika formuleringar rörande avel.

Att alla uppfödare och hanhundsägare förväntas

- samarbeta aktivt för rasens bästa
- medverka aktivt till att fakta kring rasen kan insamlas via hälsundersökningar, enkäter o dyl.
- uppmuntra aktivt valpköpare att delta i hälsundersökningar, enkäter osv.
- medverka aktivt till att bevara rasens genetiska mångfald till eftervärlden
- medverka aktivt till att motverka inavel och dess effekter på hundens hälsa och välbefinnande- att inte använda för unga individer i avel
- använda till avel endast mentalt, funktionellt och exteriört rastypiska hundar

Generellt om rasen

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Havanaisen härstammar ursprungligen från Medelhavsområdet och fördes därifrån till Kuba av sjömän. Hur rasen fått sitt namn finns det två teorier om. Den ena menar att namnet syftar på Kubas huvudstad Havanna, medan den andra menar att det är havannacigarrens färg som har gett rasen sitt namn. I Medelhavsområdet dog rasen mer eller mindre ut, medan den fortsatte att utvecklas på Kuba, där den var mycket uppskattad som sällskapshund åt aristokratin. Under Fidel Castros övertagande av Kuba flydde aristokratin och en del tog med sig sina Havanais för att starta ett nytt liv någon annanstans. I början av 70-talet byggdes rasen upp på nytt i USA utifrån 2 linjer (8 hundar), (källa; Dorothy Goodale, Havanese) och har därefter spridits runt om i världen.

Eftersom man hade få individer att avla på från början så linjeavlades de första generationerna rätt så hårt.

De första hundarna av rasen importerades till och registrerades i Sverige 1988, och de första kullarna registrerades 1989. I Sverige och Europa bedrev man tät linjeavel från början på grund av att det fanns få individer att avla på. Rasen var helt beroende av nya import.

Samarbetet mellan uppfödare i Europa har varit gott, det tillsammans med de ändrade införselreglerna samt rasens popularitet har gjort att vi i dag har ett bra avelsutbud.

Havanaisen är en ras som under flera århundraden har avlats som sällskapshund, är mentalt stabil och mycket social med både djur och människor.

Övergripande avelsmål för rasen

Att förhindra inavelsdepression och bevara den genetiska mångfalden och friskheten i rasen.

Rasens population/avelstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

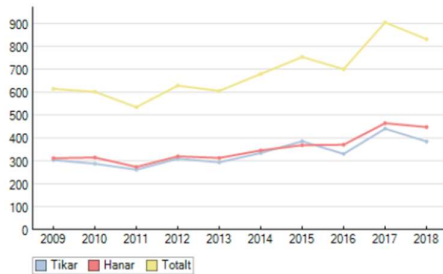
Populationsstorlek, registreringsciffror

Statistik registrering

Registreringsår: -

Antal reg/år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tikar (varav importer)	303 (8)	287 (6)	261 (7)	309 (8)	293 (12)	334 (6)	385 (10)	330 (15)	440 (12)	384 (12)
Hanar (varav importer)	311 (8)	314 (2)	273 (8)	319 (13)	312 (10)	345 (9)	368 (10)	370 (11)	464 (15)	447 (9)
Totalt	614 (16)	601 (8)	534 (15)	628 (21)	605 (22)	679 (15)	753 (20)	700 (26)	904 (27)	831 (21)

Importer kan visas fr.o.m. 2004

Antalet registreringar har stigit markant de senaste åren.

Genomsnittlig kullstorlek

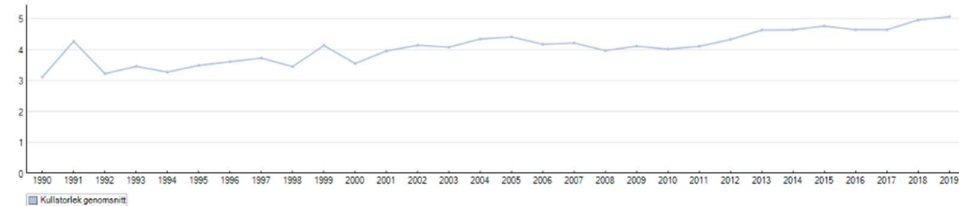
Den genomsnittliga kullstorleken har ökat från 3,1 (1990) till 5,1 (2019).

Djur använda i avel

Hundar använda i avel mellan: 1990 - 2019 Typ:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kullstorlek genomsnitt	3,1	4,3	3,2	3,5	3,3	3,5	3,6	3,7	3,4	4,1	3,5	4,0	4,1	4,1	4,3	4,4	4,2	4,2	4,0	4,1	4,0	4,1	4,3	4,6	4,6	4,8	4,6	4,6	5,0	5,1
Antal kullar	9	15	23	33	37	39	43	54	38	54	53	65	80	103	88	113	129	156	148	147	140	134	129	135	133	155	153	184	168	62

(År = födselsår)

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar**Inavelstrend**

Visa fr.o.m.: 2009 ▼ t.o.m.: 2018 ▼ Typ: fördelning parningar ▼ Visa

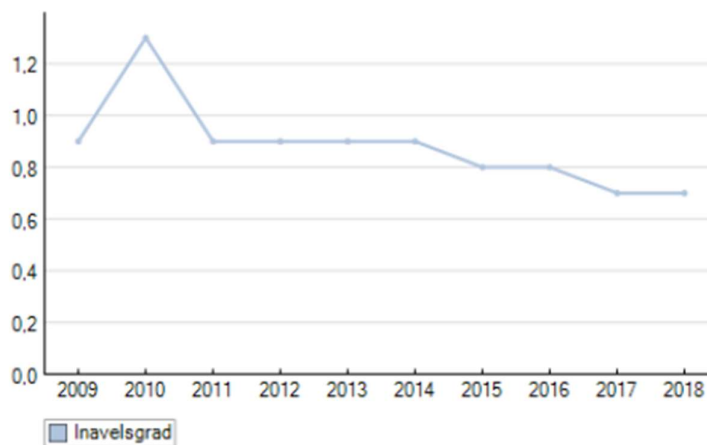
Fördelning parningar i %	Kullar födda									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Upp t.o.m. 6,25%	147	138	132	128	133	132	153	149	182	165
6,26% - 12,49%	0	1	1	1	0	0	2	4	2	3
12,5% - 24,99%	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram	diagram

Inavelstrend

Visa fr.o.m.: 2009 ▼ t.o.m.: 2018 ▼ Typ: inavelsgrad ▼ Visa

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inavelsgrad	0,9 %	1,3 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,8 %	0,8 %	0,7 %	0,7 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barnbarn

Vi ser inte någon överanvändning av specifika hanar, varken per år eller totalt under en tioårsperiod (2009-2018). Det vi kan konstatera ifrån barnbarnskurvor är att de som har flest barnbarn är några av de hundar som visats mycket på utställning.

Ålder vid första valpkull är övervägande 2-3 år för tikar och hanarna något yngre.

Import av Bichon havanais från andra länder.

Ett antal importer förekommer varje år. De senaste 10 åren ca 15-30 individer per år.

Mål

- Öka antalet obeskäktade individer som används till avel.

Strategier

- Behålla den totala inavelsgraden i populationen till lägre än 2,0 %.
- Genom att följa SKK:s rekommendationer att se över hela populationen av potentiella avelshundar.
- Genom att tillse att andelen hanar och tikar som används i avel är ungefär lika många.
- Att välja äldre hanar vid parning eftersom man då har haft god tid att utvärdera både hanen själv och hans avkomma avseende hälsa.
- Ett gott råd kan vara i det fall man parar en ung individ (hane eller tik), kan vara att kombinera med en äldre individ (hane eller tik).
- Rekommenderat antal avkommor efter en hanhund bör inte överstiga ca 60-65 hundar under en livstid, varav max 1/3 av avkomman före 3 års ålder.
- Populationsstatistik grundat på SKK:s rasdata samt avelsdata inklusive hanhundsanvändning publiceras på klubbens hemsida 1 gång/år.

Hälsa

Statistik från försäkringsbolag, hälsoenkäter, SKK:s statistik över patellaluxation och ögonlinsningsresultat samt inrapporterade hälsoundersökningar avseende hjärtsjukdomar visar att Bichon Havanais är en relativt frisk ras med få genetiska hälsoproblem.

Vikt ska läggas på att behålla friskheten i rasen.

Chondrodysplasi/krokiga framben, är relativt utbrett i rasen. I rasstandarden för Bichon Havanais står det om frambenen att de ska vara "raka och parallella". Krokiga framben är ett fel gentemot rasstandarden och man ska ta hänsyn till det när man väljer avelsdjur. Mycket krokiga ben kan i sällsynta fall innebära behov av kirurgiskt ingrepp. S k Short Ulna förekommer i liten omfattning i rasen och utvecklingen bevakas av rasklubben.

Patellaluxation förekommer i rasen. Eftersom man anser att det är en ärftlig sjukdom bör alla avelsdjur patellaundersökas före avel. Detta skall göras tidigast vid 1 års ålder, men helst efter 1½ – 2 års ålder.

Katarakt är en grumling i ögats lins som kan vara ärftlig, men där arvs gången inte är fastställd i rasen. Det finns få fall av konstaterat ärftlig total katarakt i rasen; 8 st diagnostiserade sedan 2000. Ytterligare fem BPK. Det som kan göras för att undvika att avla på individ med katarakt är att ögonlysa alla avelsdjur. Samt att rekommendera valpköpare att göra detsamma varje år inom ett år före parning upp till sex års ålder. Detta eftersom katarakt kan uppstå vid olika åldrar. Den ärftliga sorten tenderar att uppstå före 6 års ålder.

Hjärta. Rasen har ett fåtal fall av hjärtsjukdomar, klubben väljer ändå att rekommendera undersökning där veterinären lyssnar på hundens hjärta innan avel. Det är en enkel och relativt billig undersökning, och innebär att avelsdjur blir undersökta i förebyggande syfte för att undvika framtida hälsoproblem.

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Det finns uppskattningsvis ca 7300 Havanaiser i Sverige idag. Det är en ökande ras både i popularitet och antal, och därmed måste också avelsstrategierna vara tydliga och tillgängliga för uppfödare och hanhundsägare.

Rasen ökar i popularitet för varje år. Detta är både positivt och negativt. Det är positivt för att det ökar avelsbasen för framtida avel, men det är negativt för att det förekommer uppfödare som avlar på rasen på grund av ekonomiska skäl utan att följa rasklubbens rekommendationer, uppfödningen sker utanför både rasklubben och SKK.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik

I den hälsoenkät som genomförts 2018/2019 (716 svarande) uppger 92% av hundägarna att de upplever sin hunds allmäntillstånd som gott eller mycket gott. Enbart 0,8% svarar dåligt eller mycket dåligt på frågan om allmäntillstånd.

Bichon havanais anses av försäkringsbolagen vara en frisk ras. De placerar havanaisen i sina lägre premieklasser. Andelen veterinärbesök är lägre än genomsnittet för andra raser.

Antalet individer med diagnosen patellaluxation ligger relativt konstant mellan 2014 och 2018 enligt statistik som är tillgänglig på SKK:s databas. Andelen hundar som är undersökta UA (utan anmärkning) ligger på ca 90% av det totala antalet undersökta hundar. Enligt statistik för av rasklubben 2015-2018 har andelen avelsdjur som undersöks varit 82-92% vilket uppfyller klubbens mål från 2014 om att minst 75% av alla avelsdjur skall ha känd patellastatus UA före parning. Det finns dock hundar vars diagnos inte registreras på SKK:s databas. Det gäller de hundar som inte undersöks ur avelssyfte, de hundar som visar symptom och vars knän enbart undersöks och diagnostiseras av veterinär utan att resultatet skickas in till SKK. Dessa fall bör dock ha fångats upp av försäkringsstatistiken. Försäkringsstatistiken visar att patellaluxation är relativt vanlig i rasen.

304 havanaiser har blivit ögonlysta under 2018, 32 individer har haft någon slags anmärkning. De flesta anmärkningar på ögon som vi noterat är inte allvarliga ur rasens synpunkt*. Enligt statistik för av rasklubben 2015-2018 har andelen avelsdjur som undersöks varit 75-81% vilket uppfyller klubbens mål från 2014 om att minst 75% av alla avelsdjur skall vara ögonlysta (ua) före parning.

Det förekommer fall av Cherry Eye inom rasen. Det finns indikationer på att det är ärftligt då flera ur samma släkt drabbats.

Allergier förekommer inom rasen, rasklubben bevakar utvecklingen.

En relativt vanlig orsak till besök hos veterinär för Bichon havanais är ryggsmärtor.

*Om det finns osäkerhet ur avelssynpunkt angående någon anmärkning på ögonen rekommenderas att diskutera eventuella avelsrestriktioner med ögonlysande veterinär. I andra hand att läsa texten på baksidan av ögonlysningsprotokollet, där beskrivningar finns angående avel vid olika ögon diagnoser, eller ta kontakt med avelsrådet.

Förekomst av reproduktionsproblem

I statistik som har sammanställts från försäkringsbolag och via rasklubbens egna enkäter så framkommer det att rasen inte har några problem med reproduktionsförmågan. Antalet kejsarsnitt i förhållande till antal födda kullar är lågt. Vikt ska läggas vid att i avel endast använda individer med god reproduktionsförmåga, för att behålla det goda förhållandet vi har.

Mål

- Att verka för att en ökad popularitet inte ska innebära att rasen får betala med ökade hälsoproblem i framtiden.
- Att prioritera avel med friska individer och att samtidigt öka urvalssäkerheten genom att prioritera avel med hundar som är hälsundersökta och friska.
- Att minst 80 % av alla avelsdjur ögonlyses inom 1 år före parning. SKK:s officiella databas används som underlag.
- Att minst 80 % av alla avelsdjur är patellaundersökta UA vid parning. SKK:s avelsdatabas samt inskickade resultat på hundar undersökta före 1/6-2010 skall användas som underlag.
- Att öka antalet individer med Patella UA med 2 procentenheter till år 2023

Strategier

- Genom att på olika sätt, t ex via rasträffar, i rasklubbens medlemstidning och via hemsidan, informera om våra avelsmål och avelsrekommendationer.
- Att i rastidningen och på hemsidan informera om och öka medvetandegraden om utveckling och forskning angående rasens sjukdomar.
- Uppfödare uppmanas att aktivt uppmuntra valpköpare att ögonlysa sin hund vid några tillfällen upp till 6 års ålder för att kunna utvärdera avkomma som inte går i avel, samt patellaundersöka sin hund efter 1 års ålder.
- Att valpar som föds med defekter eller hundar som uppvisar sjukdomar som misstänks vara ärftliga rapporteras till avelsrådet för att rasklubben skall få kännedom om hälsoläget i rasen.
- Att BBHC vart tredje år skickar ut hälsoenkät till valpköpare/ägare, sammanställer dessa och redovisar resultatet i rastidningen och på hemsidan
- Följa upp RAS-målen varje år för de kullar som föds och publicera resultaten på hemsidan.

Mentalitet och bruksegenskaper

Havanaisen är villig att samarbeta och ”vara till lags”, och på så sätt är den en bra familje- och förstagångshund oavsett kön. Havanaiser umgås bra med andra hundar, och kan även i stora grupper leka med andra hundar utan problem. Det är ovanligt att havanaiser är hanhundsaggressiva.

Beskrivningen av havanaisens temperament i rasstandardens som synnerligen uppmärksam, tillgiven och av naturen gladlynt, vänlig, charmig, munter är en beskrivning som stämmer bra med uppfödarnas och hundägarnas uppfattning. Det är dock värt att poängtera att rasens uppmärksamma sätt gör att hundarna snabbt noterar ovana situationer och att de då ibland söker och behöver stöd av sin ägare för att lösa dem.

Nulägesbeskrivning

Det finns några individer i rasen som är utbildade service- assistans- och terapihundar. Det finns ett antal havanaiser som är viltspåringschampions, och intresset ökar för olika former av spårträning, framför allt nosework. Havanaisen används också till agility, lydning/rallylydning och freestyle.

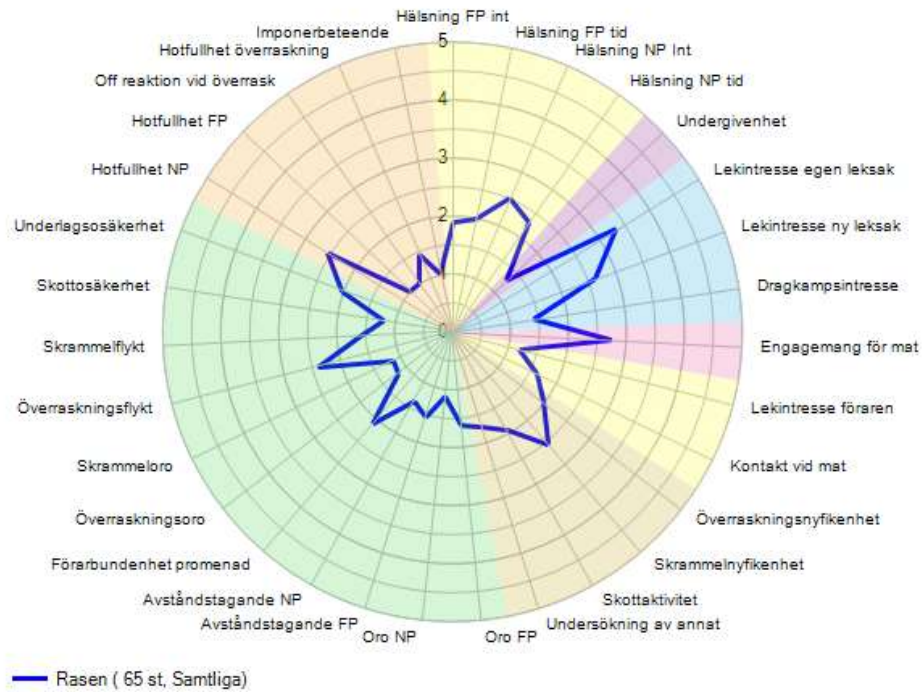
I den hälsoenkät som genomförts 2018/2019 har också frågor om mentalitet funnits med. Svaren visar att Havanaisen av sina ägare anses vara en mentalt stabil hund som mycket väl passar in på beskrivningen i rasstandardens. Av de svarande upplever 99% att de är nöjda med sitt rasval.

I de fall hundägare har uppgett något problem har den största andelen angett rädsla för fyrverkeri/skott samt att deras hundar är reserverade mot främmande (stora) hundar eller främmande människor.

Ungefär 4-5% av de som svarat på enkäten anger att de deltar i agility, lydning/rallylydning och/eller annan aktivitet, 2-3% i spårning.

Det finns totalt 24 Havanaiser som har en MH beskrivning samt 65 st som har genomfört BPH (februari 2019). Spindeldiagrammet nedan visar ett medelvärde för rasen som stämmer väl med rasstandardens. En havanais är gladlynt, vänlig, charmig och munter - men inte intensiv.

BPH, medelvärde

Mål

- Att behålla den mentala stabiliteten och bevara rasens glada lynne och samarbetsvillighet.
- Att motverka rädslor/problem som beror på bristande social träning.

Strategi

- Att till avel endast använda de hundar som har bra och rastypisk mentalitet.
- Uppmuntra till fler deltagande i BPH för att få en bredare bild av rasens beteende och mentalitet.
- Att uppmana uppfödare att uppmuntra valpköpare att gå valpkurser och poängtera vikten av social träning med både människor och hundar i klubbens rastidning.
- Att erbjuda medlemmar i BBHC möjlighet till social träning via aktivitetsträffar.

Exteriör

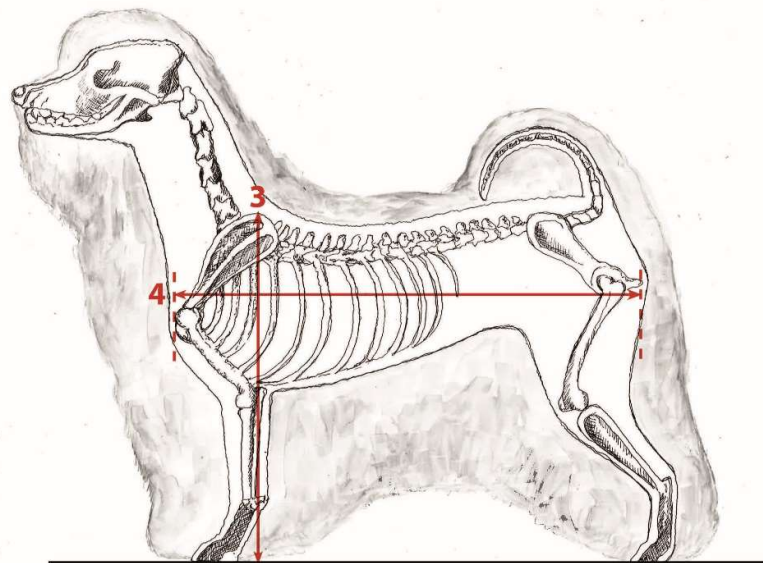
Eftersom rasstandarden tillåter en mankhöjd mellan 23 - 27 cm +/- 2 cm så förekommer det stora skillnader i storlek. Utvecklingen de senaste åren har visat att rasen tenderar att bli större och större. Det är viktigt att bevara rasen som den dvärghund den är, och att de inte blir för stora och tunga i framtiden.

Nulägesbeskrivning

Exteriörbedömning

Upplevelsen vid exteriöra bedömningar är att toleransen hos domarna är större för de individer som är närmare den högsta tillåtna mankhöjden än den lägsta. En möjlighet att påverka detta är vid domarkonferenser och liknande utbildningar för exteriördomare. Där bör visas upp exempel på bra individer av olika storlek.

Det framkommer vid genomläsning av kritiker från exteriörbedömning att det finns ett flertal individer med krokiga framben. Vi bör även vara uppmärksamma på noslängden.

Bilden avser att illustrera de rätta proportionerna längd-höjd enligt rasstandardens. Förhållandet längd-höjd skall vara 3:4 mätt enligt bilden.

Mål

- Behålla karaktären av en dvärghund så att rasen inte blir stor och tung.
- Behålla proportionerna enligt rasstandarden så att havanaisen varken blir för lågbent eller högbent, för lång eller för kort.
- Behålla proportionerna även avseende huvud/kropp enligt rasstandarden, inte för stora, tunga huvud, inte för korta nosar.
- Till avel prioritera individer med raka framben

Strategi

- Avels- och uppfödarmöten där vi diskuterar mål enligt RAS.
- Obligatorisk mätning på försök med förhoppningen att detta skall göra domare uppmärksamma på problemet med storleken.
- Genom att som uppfödare fotografera sina havanaisers front i våt, intvålad päls, kan man lättare se hur den egna hunden ser ut och jämföra med andra individer för att få bättre kunskap om sitt avelsmaterial avseende krokiga framben.

Summering

BBHC's avelsrekommendationer:

- Att till avel använda endast friska individer, mentalt och fysiskt
- Att till avel endast använda de hundar som har bra och rastypisk mentalitet.
- Avelsdjur bör ögonlysas ca 1 gång per år (med början vid ett års ålder upp till minst 6 års ålder).
- Ögonlysningen skall vid parning inte vara äldre än 1 år.
- Att endast använda avelsdjur utan symptom på ärftliga ögonsjukdomar.
- Avelsdjur bör patellaundersökas palpatoriskt en gång efter 1 års ålder.
- Att bara använda individer i avel som har patellastatus UA.
- Uppfödare ska observera och prioritera avel på individer med raka framben.
- Den rekommenderade inavelsgraden på en enskild kull bör vara högst 5%.
- Att öka obesläktade individer (genom import och/eller att prioritera parningar mellan individer som är obesläktade) och att helst inte upprepa samma kombination fler gånger än en.
- Att tik skall ha uppnått 22 månaders ålder före första parning och att en tik inte får ha mer än 5 kullar enligt SKK:s grundregler.
- Att hanhund i avel skall ha uppnått ålder för hälsotester som ögonlysning och patellaundersökning före första parning.
- Att som uppfödare via sina valpköpare kontinuerligt utvärdera avkomman gällande ögonlysning, patella- och hjärtundersökning.
- Att enbart använda hundar som är inom godkänd storlek i avel.

Källhänvisningar

- SKK's avelsdata
- Hälsoenkät 2015
- Hälsoenkät 2018-2019
- Jordbruksverkets statistik över registrerade hundar
- Försäkringsstatistik Agria
- Försäkringsstatistik IF
- Försäkringsstatistik Folksam
- Försäkringsstatistik Sveland